ePublishing

Μακεδονικά

Vol 22, No 1 (1982)

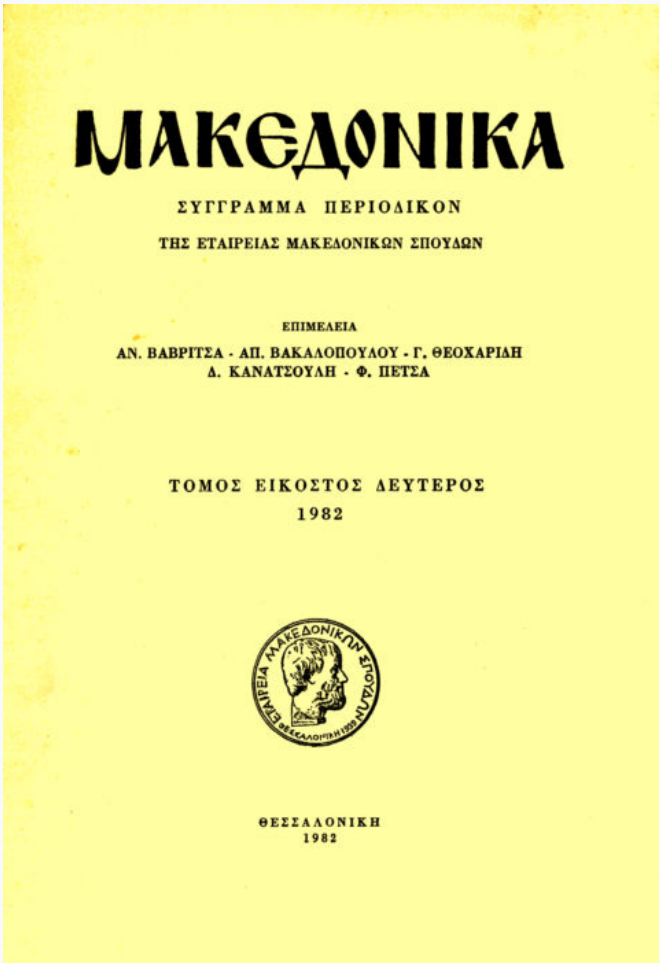
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΑΝ. ΒΑΒΡΙΤΣΑ - ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ - Γ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ
Δ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ - Φ. ΠΕΤΣΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ
1982

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
1982

Νικολάου Κ. Μάρτη, Η πλαστογράφηση της ιστορίας της Μακεδονίας

Κωνσταντίνος Αν. Βαβούσκος

doi: 10.12681/makedonika.546

Copyright © 2015, Κωνσταντίνος Αν. Βαβούσκος

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

To cite this article:

Βαβούσκος Κ. Α. (1982). Νικολάου Κ. Μάρτη, Η πλαστογράφηση της ιστορίας της Μακεδονίας. *Μακεδονικά*, *22*(1), 530–534. https://doi.org/10.12681/makedonika.546

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 12/02/2026 05:56:27

τους σὲ φυλές, ἦταν ὀργανωμένοι καὶ σὲ συντεχνίες καὶ κατὰ πόσο ὑπῆρχε μιὰ τέτοια συντεχνία.

Κάποιες ἀβλεψίες, τέλος, ποὺ παρατηρήσαμε δὲ μειώνουν τὴ σημασία τοῦ ἔργου. Στὸ ἄρθρο «Λαϊκὴ ζωγραφικὴ καὶ παιδικὸ σχέδιο», ἀπαριθμώντας τὰ μνημεῖα τῆς κοσμικῆς ζωγραφικῆς, ὁ Κ. Μακρῆς σημειώνει ὅτι στὸ σπίτι τοῦ Γεωργίου Σβὰρτς ὑπάρχει ἀπεικόνιση της Βιέννης. Ὅσο μπόρεσα νὰ πληροφορηθῶ ἀπὸ τὰ «Θεσσαλικὰ Ἀμπελάκια» τοῦ Ν. Μουτσόπουλου (Ἐπιθεώρηση Ἠώς, 1966, σ. 113-200), στὸ σπίτι τοῦ Δημήτρη Σβὰρτς καὶ ὄχι τοῦ Γεωργίου ὑπάρχουν παραστάσεις πόλεων ποὺ μποροῦν νὰ ταυτιστοῦν μὲ τὴ Βιέννη ἢ τὴν Πέστη (σ. 49-50). Ἐξάλλου στὸ σπίτι τοῦ Κανατσούλη στὴ Σιάτιστα δὲν ἔχουμε μόνο τὴν παράσταση τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ μιὰ ὁλόκληρη σειρὰ μὲ εἰκονικὲς παραστάσεις μύθων. Τέλος, τὸ σπίτι τοῦ Μαλιόγκα στὴ Σιάτιστα βρίσκεται δίπλα στοῦ Νερατζόπουλου καὶ ὄχι στοῦ Κανατσούλη, ὅπως ἀναφέρει. Στὸ σημεῖο αὐτὸ μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση ἀξίζει νὰ προσθέσουμε ὅτι τὸ σπίτι αὐτό, ἄλλοτε σὲ ἄθλια κατάσταση ὅπως γράφει καὶ ὁ Κ. Μακρῆς, τὸ τελευταῖο καλοκαίρι πέρασε στὰ χέρια τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἀναστήλωσή του καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν τοιχογραφιῶν του.

Κάποια τελευταῖα λόγια χρειάζεται νὰ ποῦμε γιὰ τὴ βιβλιογραφία του καὶ τὶς πηγές του. Ἡ βιβλιογραφία θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηριστεῖ ἐλλιπής, γιατί, ὅταν δὲν τὴν παραλείπει τελείως, δὲν παραθέτει ὅλα τὰ χρήσιμα στοιχεῖα. (Ἔτσι, γιὰ παράδειγμα, στὸ «Ὀκτωῆχι καὶ Ψαλτῆρι» κάνει μνεία γιὰ πρόσφατη μελέτη τοῦ Μ. Χατζιδάκη (σ. 355), χωρὶς ὅμως νὰ ἀναφέρει τὸν τίτλο της). Φυσικά, καθὼς τὰ ἄρθρα προορίζονταν ἀρχικὰ γιὰ τὸ εὐρὺ ἀναγνωστικὸ κοινό, θὰ ἦταν λίγο κουραστικὸ νὰ δίνονταν ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ μόνο γιὰ τὸν εἰδικὸ μελετητὴ ἔχουν ἐνδιαφέρον. Ὅμως σὲ μιὰ ἀναδημοσίευση, ὅπως στὴν προκειμένη περίπτωση, θὰ μποροῦσε νὰ ὑπάρχει ἕνας πρόσθετος κατάλογος μὲ τὰ βασικότερα ἔργα ποὺ συμβουλεύτηκε ὁ συγγραφέας, ἰδιαίτερα ὅταν τὰ μνημονεύει στὸ κείμενό του. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπιλογὴ τῶν εἰκόνων στὸ παράρτημα εἶναι ἀναμφίβολα χρήσιμη καὶ ἀπαραίτητη, κάποτε ὅμως ἀποδεικνύεται φτωχὴ γιὰ κάπως ἐπαρκέστερη πληροφόρηση.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ Δ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ

Νικολάου Κ. Μάρτη, Ἡ πλαστογράφηση τῆς Ἱστορίας τῆς Μακεδονίας. Ἀθήνα 1983, σελ. 1-186 (ἐκ τῶν ὁποίων αἱ σελ. 117-186 φωτογραφίαι).

Ὁ Νικόλαος Μάρτης, ὁ ὁποῖος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐπεφορτίσθη μὲ κυβερνητικὰ καθήκοντα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μεγαλυτέρας χρονικῆς διαρκείας ὑπῆρξαν τὰ τοῦ ὑπουργοῦ Βορείου Ἑλλάδος, Μακεδὼν ὁ ἴδιος (ἐκ τοῦ γραφικοῦ χωρίου Μουσθένη εἰς τὰς νοτίους παρυφὰς τοῦ ὄρους Παγγαίου) καὶ ἀπόφοιτος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, γνωρίζει καλὰ τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του Μακεδονίαν, ὅπως ἄλλωστε τὴν γνωρίζουν καλὰ ὅλοι οἱ γηγενεῖς Μακεδόνες, καὶ γνωρίζει καὶ ὅσα προβλήματα ἔχουν δημιουργηθῆ περὶ αὐτὴν καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ προπαντὸς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Εἶναι φυσικὸν λοιπὸν νὰ αἰσθάνεται πολὺ ἄσχημα ὅταν πληροφορῆται ὅτι διατυποῦνται (καὶ διδάσκονται) ἐπισήμως καὶ προβάλλονται διεθνῶς θεωρίαι (μέσῳ καὶ καλοπίστων τρίτων), συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας «Μακεδόνες» δὲν εἶναι οὔτε αὐτός, οὔτε οἱ συγγενεῖς του, οὔτε οἱ φίλοι καὶ γνωστοί του, οὔτε οἱ πρόγονοι ὅλων αὐτῶν, ἀλλ' ἀντιθέτως οἱ κατοικοῦντες ὡρισμένας πέραν τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν κατόπιν τούτου πολὺ φυσικὸν νὰ ἔ-

χουν ἐθνολογικὰς βλέψεις ἐφ' ὅλης τῆς Μακεδονίας, συνεπῶς (καὶ ἰδίᾳ) καὶ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς, τὴν ὁποίαν ἄλλωστε καὶ ἀποκαλοῦν «Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου», δηλ. παραλιακὸν τμῆμα τῆς ὅλης Μακεδονίας.

Αἱ θεωρίαι αὐταὶ ἀναλόγως τῶν εἰδικωτέρων κέντρων ἐκ τῶν ὁποίων ἐκπορεύονται δίδουν διαφόρους διαστάσεις εἰς τὸ θέμα, αἱ ὁποῖαι ἀποτυποῦνται εἰς τοὺς διαφόρους χάρτας, οἱ ὁποῖοι δημοσιεύονται σχετικῶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δημιουργεῖται εἰς βάρος τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας «ἀλυτρωτικὸν» ζήτημα μὲ σκοπὸν νὰ πεισθοῦν ὅλοι ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς (ἑλληνικῆς) «Μακεδονίας» οὔτε ἦσαν οὔτε ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι, ἔστω κατὰ πλειοψηφίαν, Ἕλληνες. Πράγματι, κατὰ διαφόρους τρόπους τεμαχίζεται ἡ ἱστορία τῆς Μακεδονίας καὶ διδάσκεται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες δὲν ἦσαν Ἕλληνες καὶ οἱ σημερινοὶ (πλὴν Λαζῶν, Ποντίων καὶ λοιπῶν προσφύγων) δὲν ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφίαν τῶν «γηγενῶν» κατοίκων τῆς Μακεδονίας. Βέβαια ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τῶν θεωριῶν τούτων περαιτέρω ἐσωτερικὴ διαφοροποίησις, διότι κατὰ τὰς μὲν αὐτοὶ ὅλοι εἶναι «Μακεδόνες», κατὰ τὰς δὲ αὐτοὶ ὅλοι εἶναι «Βούλγαροι», μὲ συνέπειαν νὰ δημιουργηθῇ διαμάχη, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν κατὰ τοὺς μὲν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς βουλγαρικῆς Μακεδονίας (Μακεδονίας τοῦ Πιρὶν) εἶναι «Μακεδόνες», κατὰ τοὺς δὲ ὅλοι οἱ αὐτοαποκαλούμενοι «Μακεδόνες» τῶν Σκοπίων εἶναι Βούλγαροι. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς πᾶσαι αἱ θεωρίαι αὗται καταλήγουν εἰς τὴν ἄρνησιν, μεγάλην ἢ μικράν, τῆς ἑλληνικότητος γενικῶς τῆς Μακεδονίας καὶ εἰδικώτερον τῶν Μακεδόνων, μέχρι σημείου ὥστε εἰς μερικὰς ἀκραίας ἐκ τῶν θεωριῶν τούτων νὰ ἀναφέρεται ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία, ἡ ὁποία κατ' αὐτὰς διηρέθη τὸ 1912-1913 λόγῳ κρατικῶν σκοπιμοτήτων εἰς διάφορα τμήματα, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν τὴν ἑλληνικήν, σερβικὴν καὶ βουλγαρικὴν καταπίεσιν, θὰ γίνῃ ἓν ἀνεξάρτητον καὶ κυρίαρχον (σλαβικὸν) κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν Θεσσαλονίκην.

Ὅλα αὐτὰ ὡδήγησαν τὸν Νικόλαον Μάρτην εἰς τὴν ἐκπόνησιν τῆς ὑπὸ κρίσιν ἐργασίας, ἡ ὁποία φαίνεται σαφῶς ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ἔκρηξιν τοῦ ἑλληνομακεδονικοῦ συναισθήματός του. «Ἡ Ἱστορία τῆς Μακεδονίας πλαστογραφεῖται» γράφει εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τοῦ προλόγου του, ὑπὸ μορφὴν κραυγαλέας διαμαρτυρίας, καὶ σπεύδει εὐθὺς ἀμέσως νὰ προσθέσῃ: «ὡς Μακεδὼν καὶ ὡς πρώην ὑπουργὸς Βορείου Ἑλλάδος ἐθεώρησα χρέος μου νὰ ἐνημερώσω τὴν ἑλληνικὴν καὶ διεθνῆ κοινὴ γνώμη γιὰ τὸ ἀνυπόστατο τῶν ἰσχυρισμῶν τῶν πλαστογράφων καὶ γιὰ τὸ ἱστορικὸ τῆς παραποίησης τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας», διὰ νὰ συνεχίσῃ γράφων ὅτι «δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία ἐθνότητος (ἐννοεῖται τῆς «μακεδονικῆς», ἐκδόσεως Σκοπίων) μὲ κυβερνητικὲς ἀποφάσεις καὶ μὲ τὴν οἰκειοποίηση τοῦ ὀνόματος, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιᾶς ἄλλων λαῶν». Κατόπιν τούτων ὁ Νικόλαος Μάρτης διατυπώνει μὲ ἀκρίβειαν τὸν σκοπὸν τῆς ἐργασίας του: θέλει νὰ πείσῃ καὶ τοὺς πλέον κακοπίστους καὶ δὴ μὲ ἀδιάψευστα στοιχεῖα περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἰσχυρισμῶν, τοὺς ὁποίους δι' ὅλης τῆς ἐργασίας του προβάλλει πρὸς ἀντίκρουσιν τῆς ἐπιχειρουμένης πλαστογραφίας.

Τὸ ἐγχείρημα τοῦ Νικολάου Μάρτη, ὅσον καὶ ἂν δι' ἡμᾶς τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Ἕλληνας γενικώτερον, φαίνεται εὔκολον, ὡς ἀναγόμενον εἰς αὐτονόητον κατάστασιν πραγμάτων, ἀντικειμενικῶς ἐμφανίζεται σοβαρόν, διότι ὑπάρει μεγάλη βιβλιογραφικὴ (ἰδίᾳ νεοσλαβικὴ) ἐπὶ τοῦ θέματος κίνησις καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνάλησις τῆς εὐθύνης αὐτοῦ προϋπέθετε χρόνον καὶ κόπον καὶ ποικίλης φύσεως (ἱστορικήν, ἐθνολογικήν, γλωσσολογικὴν κ.λ.) καὶ μεγέθους ἔρευναν. Ὁ Νικ. Μάρτης ὅμως δὲν εἶχε πρόθεσιν νὰ ἀσχοληθῇ μὲ καθαρὰν ἐπιστήμην, ἀλλ' ἀντιθέτως νὰ χρησιμοποιήσῃ εὑρήματα, ὑπὸ μορφὴν πραγματικῶν γεγονότων, ἐκ διαφόρων πηγῶν, ἀρχαίων, μέσων καὶ νεωτέρων ἀντλούμενα, τὰ ὁποῖα χωρὶς νὰ παύουν νὰ εἶναι ἐπιστημονικὰ ἔχουν τὴν χάριν ὅτι ὑποπίπτουν ἀμέσως

καὶ δὴ κατὰ τρόπον ἐντυπωσιακὸν εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀναγνώστου, ὁ ὁποῖος ἔχει, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀμέσως ἐνώπιόν του ζωντανὴν πραγματικὴν κατάστασιν. Τοῦτο ἐξηγεῖ ἴσως καὶ την ἔλλειψιν πληρεστέρας ἐπὶ τοῦ θέματος βιβλιογραφικῆς ἐνημερώσεως. Ὁ Νικόλαος Μάρτης δὲν ἔχει ἀντιγιουγκοσλαβικὸν πάθος (τοῦτο ἄλλωστε συμβαίνει μὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνας). Ἀντιθέτως τὴν ὑπὸ κρίσιν ἐργασίαν του προσφέρει εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἑλληνογιουγκοσλαβικῆς φιλίας, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξυμνεῖ καὶ θέλει νὰ προστατεύσῃ. Ἐν τῇ ρύμῃ ὅμως τοῦ (γραπτοῦ) λόγου του γράφει ὅτι «μὲ τοὺς Γιουγκοσλάβους πάντοτε βρεθήκαμε κοντὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ἱστορίας», ἐνῶ προφανῶς ἤθελε νὰ μνημονεύσῃ τοὺς Σέρβους, διότι ἐκ τῶν σημερινῶν Γιουγκοσλάβων οἱ μὲν Κροᾶται καὶ Σλοβένοι ἦσαν μέχρι τὸ 1919 μέλη τῆς αὐστροουγγρικῆς μοναρχίας, γνωστῆς διὰ τὰ ἔναντι τῆς Ἑλλάδος αἰσθήματά της, οἱ δὲ «Μακεδόνες» ἦσαν μέχρι μὲν τὸ 1944 ἀνύπαρκτοι ὡς «Μακεδόνες», σταθερῶς θεωρούμενοι μέχρι τότε ὑπὸ μὲν τῶν Βουλγάρων ὡς Βούλγαροι, ὑπὸ δὲ τῶν Σέρβων ὡς Σέρβοι, ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀποτελοῦν τὸ κύριον κέντρον τῶν περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀνθελληνικῶν πάσης φύσεως ἐνεργειῶν.

Τὰ εὑρήματα τοῦ Νικολάου Μάρτη, εἰδικώτερον, ἀντλοῦνται πλουσιοπαρόχως κυρίως ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἐκ τῶν συγχρόνων ἀνασκαφῶν, τὰ πορίσματα τῶν ὁποίων ἀξιοποιοῦνται καὶ ἀξιολογοῦνται εἰς μέγαν βαθμόν, καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων πολιτικῶν ἐξελίξεων εἰς τὸν χῶρον τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Νικόλαος Μάρτης δὲν ὑπεισέρχεται εἰς ἀκριβολόγους ἐπιστημονικὰς ἀναλύσεις καὶ παρατηρήσεις, ἐπιδίδεται ὅμως μὲ δύναμιν εἰς τὴν παράθεσιν γεγονότων, ἱστορικῶν, ἐθνολογικῶν καὶ πολιτικῶν, προβαίνων εἰς ἐκτιμήσεις καὶ ἰδεολογικῶν ἀκόμη ἐκδηλώσεων παλαιοτέρων καὶ προσφάτων, πολλὰς τῶν ὁποίων γνωρίζει ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως λόγῳ τοῦ ρόλου, τὸν ὁποῖον διεδραμάτισε μέχρις ἐσχάτων εἰς τὸν πολιτικὸν στίβον τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἐργασία τοῦ Νικολάου Μάρτη θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπεκταθῇ περισσότερον καὶ ἐπιστημονικώτερον εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Σκοπιανῶν, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Σκοπιανοὶ λέγουν ὅτι δὲν ἦτο ἑλληνικὴ (κατ' αὐτοὺς ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων βασιλέων, ἡ ὁποία ἦτο ἑλληνικὴ, δὲν παίζει ρόλον, ἀφοῦ δέχονται ὅτι ἡ δυναστεία ἦτο ἐξελληνισμένη), ὡς ἐπίσης θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συζητηθῇ περισσότερον καὶ ἐπιστημονικώτερον ἡ ἐθνολογικὴ σχέσις τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων πρὸς τοὺς Ἰλλυριούς, ἀφοῦ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Σκοπιανῶν ἀποσκοποῦν εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι οἱ Μακεδόνες δὲν ἦσαν Ἕλληνες, ἀλλὰ Ἰλλυριοί, Θρᾶκες, Θρακοϊλλυριοὶ κ.λ. Πάντα ταῦτα ὅμως χωρὶς νὰ τὰ ἀγνοῇ παντελῶς, τὰ ἐτοποθέτησεν ἐπὶ ἄλλης βάσεως, διότι αὐτὸς (ὁ Μάρτης) ὡς νομικὸς ἠθέλησε νὰ παραθέσῃ γεγονότα καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὰ ἀδιάψευστα (κατὰ τὴν φρασεολογίαν του) μὲ πλῆθος μαρτυριῶν περὶ αὐτῶν. Τοιουτοτρόπως ἡ πραγματικότης κυριαρχεῖ εἰς τὴν ἐργασίαν του. Ἐξ αὐτῆς προκύπτουν δύο ἐρωτήματα ἀποφασιστικῆς σημασίας: 1) Πῶς ἦτο δυνατὸν οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες νὰ ἦσαν ἢ νὰ ᾖσθάνοντο Σλάβοι ἢ ἁπλῶς νὰ ὁμιλοῦν σλαβικὰ ὀκτώ-ἐννέα αἰῶνας πρὸ τῆς καθόδου τῶν Σλάβων εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Αἴμου; Ἄλλως βεβαίως ἂν δεχθῶμεν διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες ἐξεσλαβίσθησαν ἐν συνεχείᾳ (ἅπαντες;), ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ συμβῇ πολλοὺς αἰῶνας μετά, χωρὶς νὰ μεταβάλῃ τὸν ἐθνολογικὸν χαρακτήρα αὐτῶν, ὅπως συνέβη μὲ τοὺς Βοσνίους, οἱ ὁποῖοι ἐξισλαμίσθησαν μέν, ἀλλὰ εἶναι Σέρβοι καὶ οὐχὶ Τοῦρκοι. Εἶναι δυνατὸν λοιπὸν οἱ Σκοπιανοὶ νὰ δεχθοῦν ὅτι εἶναι Ἕλληνες ἐκσλαβισμένοι; Καὶ κάτι ἄλλο. Ἡ περιοχὴ τῶν Σκοπίων, ὡς γνωστόν, εἶναι ἡ ἀρχαία Δαρδανία. Πῶς κατήντησε καὶ αὐτὴ νὰ λέγεται «Μακεδονία»;

Καὶ περαιτέρω: 2) πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ αἰσθάνωνται Σλάβοι, οἱ λεγόμενοι σλαβόφωνοι τῆς νεωτέρας Μακεδονίας, ὅταν αὐτοὶ ἀκριβῶς ἦσαν οἱ πρόμαχοι τοῦ μακεδονικοῦ

Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα (ὅλοι σχεδὸν οἱ γηγενεῖς ὁπλαρχηγοί μας, ὅπως οἱ Κώτας, Γκόνος, Μητρούσης, Κύρου, Νταλίππης κ.λ. ἦσαν σλαβόφωνοι) καὶ οἱ φανατικώτεροι ἐχθροὶ τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων (τότε οὐδαμοῦ ἀνεφέροντο «Μακεδόνες», ἀλλὰ μόνον Ἕλληνες, Σέρβοι, Βούλγαροι, Μαυροβούνιοι, Ρουμάνοι, ὅπως ἄλλωστε καὶ ἡ Συνθήκη τοῦ Βερολίνου μνημονεύει), τοὺς ὁποίους αὐτοὶ οὗτοι οἱ Βούλγαροι ἀπεκάλουν «γραικομάνους»;

Ὁ Νικόλαος Μάρτης θὰ πρέπει νὰ ἐκοπίασε πολὺ εἰς τὴν συλλογὴν ὅλων τῶν ὑπ' αὐτοῦ παρατιθεμένων στοιχείων. Ὁ κόπος του ὅμως θὰ ἦτο εὐχάριστος. Ἀγωνιστὴς αὐτὸς εἰς ὅλους τοὺς πολέμους, τοὺς ὁποίους ὑπεχρεώθη νὰ δώσῃ ἡ Ἑλλὰς τὰ τελευταῖα ἔτη, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὀρρωδήσῃ προκειμένου νὰ μετάσχῃ εἰς ἄλλην μάχην ἐπὶ ἄλλου πεδίου.

Ἂς ἴδωμεν ὅμως πλησιέστερον τὸ περιεχόμενον τῆς ὑπὸ κρίσιν ἐργασίας. Μετὰ τὸν πρόλογον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκτίθενται ἐν συντομίᾳ (σελ. 1-2) οἱ σκοποὶ αὐτῆς, ἀκολουθεῖ (Β') Εἰσαγωγὴ (σελ. 3-10), εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίθεται τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐπιχειρηθείσης πλαστογραφίας τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας καὶ παρατίθενται εἰς ἁδρὰς γραμμὰς οἱ στηρίζοντες αὐτὴν ἰσχυρισμοὶ καὶ αἱ πολιτικαὶ ἀποφάσεις τῶν Γιουγκοσλάβων κομμουνιστῶν διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς ἁδρὰς ἐπίσης γραμμὰς ἡ ἀντίκρουσις τῶν ἰσχυρισμῶν τούτων διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τῆς ἐποποιίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, τῆς ἐπιδράσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς δράσεως τῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, περὶ τῆς ἑλληνικότητος τῶν ὁποίων παρατίθενται πολλαὶ ἐπιστημονικαὶ μαρτυρίαι καὶ πρόσφατα ἐπιχειρήματα ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν ἔλαβε σχετικῶς τὸ Βατικανόν.

Ἐπακολουθεῖ κεφάλαιον (Γ') περὶ τῶν ριζῶν καὶ τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν Μακεδόνων, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἔρευνα ἀνάγεται (συνοπτικῶς πάντοτε) μέχρι καὶ τῆς μυθολογίας. Εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό, ἀφοῦ γίνῃ ἰδιαιτέρα ἔρευνα ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας, παρατίθενται ἱστορικαὶ πηγαὶ περὶ Μακεδονίας καὶ περὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν Μακεδόνων εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ πολιτιστικὴν ζωὴν τῶν ὑπολοίπων Ἑλλήνων, ἐν συναρτήσει πρὸς τὴν σχετικὴν μαρτυρίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησεν ὁ συγγραφεὺς διὰ τὴν προβολὴν τῶν εὑρημάτων ἐκ τῶν προσφάτων ἀνασκαφῶν εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους τῆς Μακεδονίας (Δῖον, Βεργίναν, Πέλλαν, Σίνδον) μὲ τὰ ὁποῖα ἐνισχύει τὴν κατὰ τὰ ἄλλα γνωστὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς πολιτιστικῆς παρουσίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὰς μακεδονικὰς περιοχὰς τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας. Ἰδιαίτερον τμῆμα ἀφιερώνεται εἰς τὸ περίφημον ρητορικὸν σχῆμα τοῦ Δημοσθένους, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Φίλιππος ἀποκαλεῖται βάρβαρος. Ἐδῶ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προστεθῇ, α) ὅτι ὁ Δημοσθένης εἰς τὸν Κατὰ Φιλίππου (Γ', 31), λέγων ὅτι «ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὧν ἐκεῖνος πράττει νῦν, οὐχ οὕτως ἔχουσιν, οὐ μόνον οὐχ Ἕλληνος ὄντος, οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν», δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ ψέγῃ τὰς πράξεις τοῦ Φιλίππου, τὰς ὁποίας χαρακτηρίζει ὡς μὴ ἀξίας Ἕλληνος, ἀλλὰ τοῦ χειροτέρου βαρβάρου, δηλ. δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀνεγνωρισμένην παρ' ὅλων ἑλληνικὴν καταγωγὴν τῶν Μακεδόνων, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκπολιτιστικήν των καθυστέρησιν (βλ. H. G. Wells, Παγκόσμιος Ἱστορία, Α', σελ. 439), αὐτὴν δὲ τὴν ἔννοιαν πράγματι εἶχεν ἡ λέξις «βάρβαρος». Διότι, πράγματι, βάρβαρος ἐθεωρεῖτο ὁ μὴ μετέχων τῆς παιδεύσεως τῆς ἑλληνικῆς, δηλ. ὁ ἀπαίδευτος, ὁ ἄξεστος καὶ οὐχὶ ὁ μὴ Ἕλλην ἐν γένει. Τοῦτο βεβαιοῖ ὁ Ἰσοκράτης ὁ Ἀθηναῖος εἰς τὸν Πανηγυρικόν του (βλ. ἔκδ. Παπύρου, ἀρ. 64, Ἀθῆναι 1939, παρ. 50, σελ. 34), ὅταν λέγῃ ὅτι «τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκε μηκέτι τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας».

Εἰς τὸ ἑπόμενον (Δ') κεφάλαιον γίνεται λόγος περὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς ἑλληνιστικῆς ἐν γένει περιόδου, μὲ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα καὶ ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς συνέλεξεν ἐκ τοῦ Μουσείου τοῦ Κουβέϊτ. Εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον παρατίθενται μαρτυρίαι περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἐκ θρησκευτικῶν πηγῶν (Παλαιὰ Διαθήκη-Κοράνιον). Ἐν συνεχείᾳ γίνεται σύντομος λόγος περὶ τῆς Μακεδονίας μετὰ τὴν ἀρχαιότητα (κεφ. ΣΙ') μὲ μαρτυρίας Σλόβων ἱστορικῶν καὶ περὶ τῶν ἀγώνων τῶν Μακεδόνων διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν των (κεφ. Ζ'), τοὺς ὁποίους ὁ συγγραφεὺς παρακολουθεῖ συνοπτικῶς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπαναστάσεως τοῦ 1495 μέχρι καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ 1912, εἰς αὐτοὺς δὲ ἐντάσσει καὶ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προσθέσῃ μεγαλυτέραν ἔκτασιν ἀφιερώνων ἴδιον κεφάλαιον λόγῳ τῆς σημασίας του καὶ τοῦ ρόλου, τὸν ὁποῖον διεδραμάτισαν εἰς αὐτὸν οἱ σλαβόφωνοι περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἤδη λόγος.

Μετὰ ἀπὸ τὰ ἐκτεθέντα ἀκολουθοῦν τρία κεφάλαια: 1) Τὸ Η' μὲ γεγονότα εἰς τὴν Μακεδονίαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της, εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται λόγος περὶ τῶν ἐντελῶς προσφάτων ἐξελίξεων, αἱ ὁποῖαι ὡδήγησαν εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων καὶ εἰς τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους τοῦτο ἐπιδιώκει. Ἐδῶ ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὴν «μακεδονικὴν» γλῶσσαν, περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος (τὰ ἐπιχειρήματα ἐδῶ κατ' αὐτῆς συνίστανται εἰς πραγματιστικὴν ἀντίκρουσιν πράγματι ὀρθὴν καὶ οὐχὶ εἰς ἀπολύτως γλωσσολογικὰ δεδομένα). 2) Τὸ Θ' μὲ θέμα τὴν παραποίησιν καὶ διαστρέβλωσιν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἀποσκοποῦν εἰς τὴν πλαστογράφησιν τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας, καὶ, 3) Τὸ Ι' μὲ θέμα τὰ ἀποτελέσματα τῆς σχετικῆς σλαβικῆς προπαγάνδας.

Ἡ ὅλη ἐργασία κλείνει μὲ ἐπίλογον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρεται τὸ ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἐπιτευχθὲν ἔργον πρὸς ἀντίκρουσιν τῆς κατὰ τῆς Μακεδονίας ἐπιβουλῆς καὶ μὲ ὑπόμνησιν πρὸς πάντας τοῦ ἐξόχως ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει τὸ θέμα τοῦτο.

Ἡ ὅλη ἐργασία πλαισιοῦται ἀπὸ ἰδιαίτερον τμῆμα μὲ 77 φωτογραφίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλαὶ ἔγχρωμοι, μὲ τὰς ὁποίας καὶ αὐτὴ πλουτίζεται καὶ ἡ εὑρηματικὴ ἐπιχειρηματολογία τοῦ συγγραφέως ἐνισχύεται διὰ πειστηρίων ἁπτῶν.

Ὁ Νικόλαος Μάρτης προσφέρει τὴν ἐργασίαν του αὐτὴν ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας του. Τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα αὕτη περιέχει λόγῳ τοῦ βάρους τῆς πραγματικῆς των ὑποστάσεως ἀποτελοῦν ἀποφασιτικὴν, ἀλλὰ εὐπρεπῆ ἀπάντησιν εἰς τὰς θεωρητικὰς κατασκευὰς τῶν νεοδμήτων Μακεδόνων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἄλλωστε ἡ ὅλη ἐργασία ἀποτελεῖ καὶ φιλικὴν χειρονομίαν καλῶν σχέσεων. Δι' ὅλους τοὺς ἐκτεθέντας λόγους ἡ ἐργασία τοῦ Νικολάου Μάρτη ἀποτελεῖ ἐθνικὴν προσφοράν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΒΑΒΟΥΣΚΟΣ